

доволі поширеним явищем у мові цих документів. Виходячи з того, що важливим для юриста є оптимальне поєднання правової насиченості закону з його безпомилковим словесним вираженням, приходимо до висновку, що в кожному конкретному випадку варто ґрунтовно оцінювати вплив обраного слова на розуміння викладеного нормативного припису, не допускати невинуватених словесних повторів, створюючи тим самим сприятливі умови для чіткого розуміння користувачем змісту кожного законодавчого акта.

Список використаних джерел

1. URL: https://stud.com.ua/51046/pravo/yuridichni_dokumenti/
2. Івакіна Н. Н. Мовна підготовка юристів. Правознавство. 1985. № 1. С. 48–51 // URL: gumer.info/bibliotek_Buks/Pravo/Article/Ivak_JazPod.php.
3. Голуб І. Б. Стилїстика російської мови. 8-е изд. М.: Айрис-пресс, 2007. С. 20.
4. Туранин В. Теория и практика использования законодательных дефиниций: [монография]. Москва, 2009. 108 с.
5. Закон України «Про Національну поліцію».

Містота Аліса Олегівна,

здобувач ступеня вищої освіти бакалавра
Національної академії внутрішніх справ
Науковий керівник: **Стратулат Наталія
Вікторівна**, професор кафедри правничої
лінгвістики Національної академії
внутрішніх справ, кандидат філологічних
наук, доцент

КУЛЬТУРА МОВЛЕННЯ КУРСАНТІВ ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАЦІЇ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ

Питання розвитку навичок і умінь фахового мовлення курсантів є актуальним з погляду підвищення мовної активності, а також ефективності професійної комунікації майбутніх офіцерів. «Левову частку» діяльності працівників поліції займає саме службове спілкування, що є процесом взаємозв'язку та взаємодії учасників комунікації, за якого відбувається обмін інформацією і досвідом при виконанні службових завдань. Цей процес передусім спрямовано на досягнення певного результату, вирішення конкретного службового завдання та досягнення відповідної мети. Основу службового спілкування курсанта складає вирішення відповідного важливого службового питання, відповідальна конкретна справа, що стосується безпосередньо пов'язана з конкретними життєвими питання.

Важливу роль в ефективності комунікації, зокрема курсантів, відіграє культура службового спілкування. Кожен курсант повинен знати особливості фахового мовлення, уміти дотримуватись орфоепічних,

орфографічний, словотвірних, лексичних, морфологічних, синтаксичних та пунктуаційних норм у професійному спілкуванні; знати фахову термінологію, різні аспекти, крім того, курсант повинен знати норми мовного етикету фахової комунікації. Мовний етикет запрограмований на найрізноманітніші типові ситуації, у яких використовують сталі мовні структури, кліше, закріплені національними культурними традиціями. Щоразу, в певних ситуаціях, ми повторюємо стереотипи поведінки, у тому числі, мовної, які поза нашою свідомістю автоматично використовують у разі потреби.

Фахівець правоохоронної сфери повинен також широко послугуватись усталеними поняттями та виразами, що характеризують професійні ситуації у галузі превентивної діяльності. У нього, фахівця, має бути розвинені практичні навички і вміння, сформовано професійну мовну компетенцію, що надасть йому можливість покращити процес ділової взаємодії в усній та писемній формі мовлення при виконанні своїх службових обов'язків.

Культура спілкування охоплює також знання про мовні засоби спілкування, уміння застосовувати на практиці комунікативні установки. Усі ці компоненти нерозривно пов'язані між собою і необхідні практично в будь-якій формі службового спілкування, у кожному діловому контакті майбутнього поліцейського. У загальному розумінні культура мовлення – це опанування норм літературної мови, уміння користуватись усіма її засобами залежно від умов спілкування, його мети і змісту. Дотримання загальноприйнятих літературних норм у користуванні лексичними, фонетичними, морфологічними, синтаксичними та стилістичними засобами мови свідчить про грамотність людини, є основою культури її мовленнєвого спілкування. Зупинимося на тих проблемних питаннях, пов'язаних з порушенням норм літературної мови, і як наслідок - культури мовлення, які демонструють недотримання правил слововживання (вживання слова у мовленні відповідно до його значення).

Культура мовлення щодо слововживання передбачає передусім вміння правильно обирати слова і сталі звороти для певного контексту, відповідно до семантичної наповнюваності. Не є окрасою мовлення, а отже, й не характеризують як культурно освічену та розвинену людину вислови на кшталт «будь здоров і не кашляй». Те ж стосується і «модних» слів, які певний час здебільшого вживаються в мовленні молодих людей – бакси, прикольний, внатурі. І це, у свою чергу, не завжди з кращого боку демонструє мовленнєву поведінку курсанта.

У мовленні курсантів часто можна зустріти і сленгові утворення. Звичайно, лексичний склад нашої, як і будь-якої іншої, мови містить велику кількість сленгових утворень, що відповідають певним соціальним та професійним групам людей. Проте службове мовлення повинно базуватися на літературних нормах, зокрема лексичних, інші типи лексики не доречні у професійному спілкуванні.

Наведемо у нашому дослідженні приклади груп сленгової лексики, яку використовують курсанти. Ілюстративний матеріал репрезентуємо за лексико-граматичними класами.

Так, іменники-сленгізми представлені такими одиницями: автомат «залік, іспит, які отримують автоматично за поточними оцінками»; ботан «курсант, який старанно і багато навчається»; вікно «час, на який не призначено занять між іншими заняттями »; пара «навчальне заняття, яке триває дві академічні години та ін.

Дієслова-сленгізми демонструють такі слова: валити «необ'єктивно оцінювати знання курсантів на екзамені, ставляючи незадовільну оцінку»; доганяти «розуміти щось на рівні вимог, що висуваються до інтелекту»; завалити (іспит) «не скласти іспит»; плавати «погано знати матеріал»; позависати «проводити час за одним і тим ж заняттям, довгий час» та ін.

Прикметники-сленгізми представлені такими лексичними одиницями: бестовий «найкращий»; нульовий, стерильний «який нічого не знає»; прикольний «смішний, веселий» та ін.

Прислівники-сленгізми спостерігаємо на таких прикладах: класно «дуже добре»; паралельно «байдуже, все одно»; по-любасу «обов'язково»; реально «насправді»; круто, прикольно «гарно, весело, чудово» та ін.

Як бачимо, сьогодні проблема культури професійного мовлення набуває дедалі більшого значення. Вона потребує своєчасного вирішення, і передусім це залежить самих користувачів мови. З огляду зазначене можна зробити висновки і надати відповідні пропозиції. Для того, щоб покращити мовлення курсантам, потрібно читати більше авторитетної літератури, яка буде впливати на збагачення словникового складу, (словники, тексти наукового та професійного спрямування); брати участь у заходах, які спрямовують на культурний (мовленнєвий) розвиток курсанта, а також безпосередньо їх організовувати; вивчати як своє мовлення, так і інших, при цьому постійно аналізувати і знаходити прогалини; приділяти увагу науковій роботі (написання наукових текстів, виступи на семінарах, конференціях); слухати лекцій, вебінари щодо розвитку культури мовлення.

Список використаних джерел

1. Білецька О. «Бути не як усі...». Тенденції сучасної мовної культури підлітків. *Українська мова й література в середніх школах, гімназіях, ліцеях та колегіумах*. 2008. № 10. С. 122–127.
2. Голубовська І. О. Етноспецифічні константи мовної свідомості: автореф. дис. ... д-ра філол. наук : спец. 10.02.15 «Загальне мовознавство». Київ, 2004. 38 с.
3. Ірклій С. Іншомовний молодіжний сленг : історія і сучасність. *Дивослово*. 2012. № 12. С. 35–37.